

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om handläggningen av brottmål som gäller personer som i samband med Europeiska unionens militära krishanteringsinsats EUNAVFOR Atalanta misstänkts för sjöröveri eller väpnat rån

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen ingår ett förslag till lag om handläggningen av brottmål som gäller personer som i samband med Europeiska unionens militära krishanteringsinsats EUNAVFOR Atalanta misstänkts för sjöröveri eller väpnat rån.

Europeiska unionen inledde 2008 en militär krishanteringsinsats, kallad Atalanta, med huvuduppgift att skydda Världslivsmedelsprogrammets transporter till Somalia och annan fartygstrafik samt att avstyra sjöröveri i de somaliska kustvattnen. Enligt insatsens mandat får krishanteringsstyrkorna på beslut av operationschefen tillfångata, kvarhålla och överföra personer som misstänks för piratdåd eller väpnat rån. De gripna får överföras för förundersökning och lagföring till flaggstaten för det i insatsen deltagande fartyg som gripit dem, till någon annan stat som deltar i insats Atalanta eller till något tredje land som Europeiska unionen har ingått avtal med angående villkoren för överföring av personer misstänkta för piratdåd eller väpnat rån. Europeiska unionen har för närvarande gällande

avtal om villkoren för överföring med Seychellerna och Kenya.

Finland har beslutat delta i insats Atalanta med högst tio personer. Om Finland väljer att delta i insatsen med ett eget örlogsfartyg, krävs det ett separat beslut enligt förfarandet i lagen om militär krishantering. Beroende på beslutet kan även ett finskt fartyg vara med om att gripa personer som misstänks för sjöröveri eller väpnat rån. Syftet med den föreslagna lagen är att reglera villkoren för inledande av förundersökning i enlighet med finsk lag och beslutsförfarandet kring förundersökningen, när det övervägs om Finland önskar utöva sin straffrättsliga jurisdiktion. Vidare är det meningen att genom den föreslagna lagen reglera villkoren för överföring från insats Atalanta till en stat utanför Europeiska unionen av personer som gripits på ett finskt fartyg.

Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet så snart beslutet om huruvida ett finskt örlogsfartyg skickas till området har fattats.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I artikel 100 i Förenta nationernas havsrättskonvention (FördrS 49 och 50/1996), nedan havsrättskonventionen, bestäms om alla staters skyldighet att samarbeta vid bekämpning av sjöröveri. Vidare bestäms det i artikel 105 om varje stats rätt att på det fria havet eller på annan plats utanför någon stats jurisdiktion uppbbringa piratfartyg eller piratluftfartyg. Som sjöröveri betraktas endast handlingar fastställda i artikel 101 i havsrättskonventionen som utförs på det fria havet eller på annan plats utanför någon stats jurisdiktion. Alla staters rätt att uppbbringa piratfartyg eller piratluftfartyg är enligt internationell rätt begränsad till dessa områden.

Det har varit inbördeskrig i Somalia redan i över ett decennium och för närvarande ansvarar en övergångsregering för administrationen i området (Transitional Federal Government). Bakomliggande orsaker till sjöröveriet är fattigdom och bristen på en fungerande centralförvaltning. På grund av den trängda situationen bad den somaliska övergångsregeringen Förenta nationernas säkerhetsråd, nedan säkerhetsrådet, om bistånd med att lösa problemet med sjöröveri och samtyckte till att andra stater använder Somalias territorialhav för att stävja dåden. Säkerhetsrådet har med stöd av kapitel VII i FN-stadgan i sina bindande resolutioner 1816 (2008), 1846 (2008), 1851 (2008), 1897 (2009) och 1918 (2010) bemyndigat de stater som vidtar åtgärder mot sjöröveriet att göra det också inom Somalias territorialhav. Bemyndigandet bekräftade samtycket av Somalias övergångsregering för insatser av främmande staters fartyg inom landets territorialhav. I resolutionerna hänvisas till handlingar som motsvarar havsrättskonventionens beskrivning av sjöröveri och som utförs på somaliskt territorialhav som väpnat rån till havs. I resolutionerna uppmanar säkerhetsrådet alla stater att bidra till kampen mot väpnade rån till havs utanför Somalias kust med alla medel som enligt internationell rätt är tillåtna vid sjöröveri. Säkerhetsrådet uppmanar särskilt de stater och regionala organisa-

tioner som vidtar åtgärder mot sjöröveriet att fokusera på att humanitära hjälpsändningar från världslivsmedelsprogrammet WFP och andra aktörer tryggt kommer fram.

2 Nuläge

2.1 Definition av sjöröveri och piratfartyg

Den folkrättsliga definitionen av sjöröveri finns utskriven i artikel 101 i FN:s havsrättskonvention. Som sjöröveri betraktas i artikeln varje olaglig våldshandling, kvarhållande eller plundring som besättning eller passagerare på ett privat fartyg eller luftfartyg begår för privata ändamål och som är riktat mot a) annat fartyg eller luftfartyg eller mot personer eller egendom ombord på sådant fartyg eller luftfartyg på det fria havet; eller b) fartyg, luftfartyg, personer eller egendom på en plats utanför någon stats jurisdiktion. Som sjöröveri betraktas också motsvarande handlingar som begås inom någon stats ekonomiska zon. Enligt samma artikel betraktas som sjöröveri också frivilligt deltagande i ett fartygs eller luftfartygs verksamhet med kännedom om de fakta av vilka följer att det är ett piratfartyg eller piratluftfartyg, likaså anstiftan till eller uppsåtlig medhjälp till nämnda handlingar.

Piratfartyg definieras i artikel 103 i havsrättskonventionen. Ett fartyg anses vara piratfartyg, om de personer som har den huvudsakliga kontrollen har för avsikt att nyttja det för någon i artikel 101 angiven handling. Detsamma gäller om fartyget har nyttjats för sådan handling, så länge det kontrolleras av personer som har gjort sig skyldiga till handlingen.

Enligt artikel 105 i havsrättskonventionen får varje stat även uppbbringa fartyg som misstänks för planer på sjöröveri och gripa misstänkta personer ombord, eftersom även de fartyg anses vara piratfartyg, där de som har den huvudsakliga kontrollen har för avsikt att nyttja fartyget för sjöröveri. Även den egendom som finns ombord på fartyget får tas i beslag.

2.2 Gemensam åtgärd om Europeiska unionens militära insats Atalanta

Den 10 november 2008 antog Europeiska unionens (EU) råd gemensam åtgärd 2008/851/Gusp om EU:s militära insats i syfte att bidra till avvärjande, förebyggande och bekämpande av piratdåd och väpnade rån utanför Somalias kust, nedan gemensamma åtgärden. Enligt artikel 1.2 i den gemensamma åtgärden agerar insatsen på Indiska oceanen utanför Somalias och grannländernas kust (2010/437/Gusp). Enligt åtgärden ska EU genomföra en militär insats, nedan Atalanta, till stöd för FN:s säkerhetsråds resolutioner 1814 (2008), 1816 (2008) och 1838 (2008). Insatsen ska genomföra åtgärder som tillåts vid sjöröveri med tillämpning av artiklarna 100 och följande i FN:s havsrättskonvention och särskilt de åtaganden som gjorts i förhållande till tredje länder, i syfte att bidra till skydd för utsatta WFP-fartyg och fartyg som trafikerar utanför Somalias kust samt för att avvärja, förebygga och bekämpa sjöröveri och väpnade rån. Det handlar om EU:s första marina krishanteringsinsats. När Lissabonfördraget (FördrS 67/2009) trädde i kraft den 1 december 2009 ersattes de gemensamma åtgärder som tillämpats i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken i enlighet med artikel 25 i Fördraget om Europeiska unionen (FEU) med rådets beslut. Den 8 december 2009 fattades beslut om att förlänga mandatet för insats Atalanta med ett år (rådets beslut 2009/907/Gusp).

Enligt artikel 2 i den gemensamma åtgärden får Atalanta tillfångata, kvarhålla och överföra personer som begått eller misstänks ha begått piratdåd eller väpnade rån i de områden i vilka insatsen är närvarande och beslagta fartyg som använts för piratdåd eller väpnade rån eller fartyg som tillfångatagits samt även de tillgångar som finns ombord. På grund av den ytterst instabila situationen i Somalia kan personer som misstänks för piratdåd eller väpnat rån emellertid inte överföras till Somalia för lagföring. Därför strävar EU efter att ingå avtal med de andra staterna i insatsområdet för att överföra de misstänkta till dessa stater. Enligt artikel 12 i den gemensamma åtgärden ska personer som begått eller misstänks ha begått piratdåd och väpna-

de rån och som tillfångatagits och kvarhålls, överföras till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat eller tredje stat, som deltar i insatsen, vars flagga det fartyg som genomfört tillfångatagandet för. Om denna stat inte vill eller önskar utöva sin domsrätt, ska de misstänkta överföras till en medlemsstat eller ett tredje land som önskar utöva jurisdiktion över dessa personer eller tillgångar. Tillfångatagna personer får inte överföras till ett tredje land, om villkoren för överföringen inte har fastställts med detta tredje land av de behöriga myndigheterna i EU. Avtalet ska i enlighet med tillämplig internationell rätt, däribland de mänskliga rättigheterna, i synnerhet garantera att ingen ska riskera dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling. Om EU har ingått avtal med ett land i insatsområdet om åtgärder på dess territorialvatten för att gripa en person som har begått eller misstänks ha begått ett väpnat rån, definieras väpnat rån i enlighet med lagstiftningen i det landet.

2.3 Avtal om överföring av personer misstänkta för piratdåd och väpnat rån

För att få dessa arrangemang till stånd beredde ordförandelandet i EU hösten 2008 i samråd med rådets sekretariat ett utkast till avtal utifrån vilket det med länderna som kommer i fråga ska förhandlas och avtalas om överföring av personer som misstänks ha begått piratdåd eller väpnade rån till havs för lagföring i dessa länder. Riksdagen informerades om avtalsutkastet med en U-skrivelse den 4 december 2008.

Avtalsutkastet innehåller bestämmelser om att de avtalsslutande parterna förbinder sig att behandla personer som överförs på ett humanant sätt och i enlighet med internationella förpliktelser i fråga om mänskliga rättigheter, inklusive förbudet mot tortyr och grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning och förbudet mot godtyckligt kvarhållande samt i enlighet med kravet om en rättvis rättegång. I detalj bestäms följande: en överförd person ska 1) placeras i lämplig inkvartering, få tillräckligt med mat, tillgång till sjukvård och möjlighet att utöva sin reli-

gion, 2) omgående få sitt ärende prövat i domstol för att fastställa huruvida kvarhållandet är lagligt, 3) ha rätt till rättegång inom rimlig tid, 4) ha rätt till en rättvis och offentlig prövning av domstol, 5) betraktas som oskyldig tills skuld fastställts, 6) vidare ha rätt till följande minimigarantier: omgående på ett språk den förstår bli underrättad om innebörden av vad den anklagas för, få rimligt med tid att förbereda sitt försvar, rätt att välja försvarsadvokat, rätt att få sin sak prövad utan dröjsmål, rätt att få sin sak prövad i sin närvaro, rätt att granska anförda bevis, rätt till nödvändig tolkning, rätt att inte tvingas vittna mot sig själv och rätt att överklaga domstolens beslut. Vidare ingår det bestämmelser om att en stat inte får överföra personer som misstänks för piratdåd till något tredje land för brottsrannsakan eller lagföring utan samtycke av EUNAVFOR (European Union –Led Naval Force).

Avtalsutkastet innehåller en separat artikel om förbud mot dödsstraff som förbjuder åtal för brott som kan leda till dödsstraff eller att döma till eller att verkställa dödsstraff.

Avtalsutkastet innehåller också bestämmelser om register och underrättelser angående överflyttningen av personer, om handlingar, om bistånd från EUNAVFOR, om bestämmelsernas förhållande till andra rättigheter för överförda personer, om kontakter och tvistlösning samt om arrangemang kring verkställandet.

Utifrån utkastet ingick EU i mars 2009 genom skriftväxling ett avtalsinstrument med Kenya om överföring av pirater (EUT L 79, 25.3.2009, s. 47–49). Avtalet med Kenya motsvarar i stort det avtalsutkast som beskrivits ovan. Det innehåller emellertid ingen bestämmelse som uttryckligen förbjuder att döma en person som i enlighet med skriftväxlingen överförts till Kenya till döden. I bestämmelsen om dödsstraff konstateras i stället att ingen överförd ska behöva utstå dödsstraff och att Kenya, i enlighet med tillämplig lagstiftning, vidtar åtgärder för att säkerställa att varje dödsdom omvandlas till frihetsstraff. För sjöröveri kan enligt kenyansk lagstiftning inte dömas till döden. Kenya har inte heller verkställt några dödsstraff sedan 1987. I samband med att avtalet godkändes lämnade Finland en ensidig förklar-

ing till rådets protokoll, enligt vilken "Finland erinrar om att det under alla omständigheter motsätter sig dödsstraff utan reservationer. Finland förklarar att det utifrån skriftväxlingen mellan Europeiska unionen och Kenya inte kan överföra personer, såvida inte Kenya bilateralt ställer tillräckliga rättsliga garantier för att dödsstraff inte utdöms för överförda personer."

Med en not av den 30 mars 2010, som ordförandelandet Spanien tog emot den 7 april 2010, sade Kenya upp avtalet med EU så att det skulle upphöra att gälla efter uppsägningstiden på sex månader. Kenya har emellertid sedermera meddelat att landet från fall till fall kommer att fortsätta att i enlighet med villkoren i avtalet ta emot personer som misstänks för piratdåd.

Förhandlingarna om ett överföringsavtal mellan EU och Seychellerna inleddes i april 2009, när Seychellerna bad EU om bistånd med att gripa sjörövare och personer som misstänks för väpnade rån och med att överföra dem till Seychellerna. Även avtalet med Seychellerna ingicks genom skriftväxling (EUT L 315, 2.12.2009, s. 37–43). Det skiljer sig något till innehållet från det utkast rådets sekretariat hade berett och från avtalet med Kenya. Det innehåller likväl de i redogörelsen för det kenyanska avtalet skildrade för EU och dess medlemsstater viktiga bestämmelserna om human behandling av överförda personer och om garantier för rättvis rättegång, vilket måste anses som ett absolut villkor för överföring av misstänkta personer till Seychellerna. I avtalet med Seychellerna ingår inget förbud mot dödsstraff, eftersom det enligt lagstiftningen i landet över huvudtaget inte är möjligt att utdöma dödsstraff. Seychellerna tar emot personer som misstänks för piratdåd och väpnade rån tillfångagagna i Seychellernas ekonomiska zon, territorialvatten, arkipelagvatten och inre vattenvägar. Landet tar också emot misstänkta som gripits utanför dessa områden, om det har ett särskilt intresse i ärendet, till exempel för att fartyget som utsatts för en piratattack för Seychellernas flagga. Vid utarbetandet av skriftväxlingen lämnade EU ett uttalande, där det bland annat konstateras att det inte är meningen att genom skriftväxlingen avvika från överförda personers rättigheter enligt

tillämplig nationell eller internationell rätt. I uttalandet konstateras vidare att företrädare för EU och för Eunavfor har rätt att beviljas tillträde till personer som har överförts till Seychellerna enligt skriftväxlingen och att få uppgifter om dessa personer av Seychellernas myndigheter.

EU har också gjort rekognoseringar för att inleda förhandlingar om avtal med Tanzania, Mauritius, Uganda, Sydafrika och Moçambique. Av dessa länder möjliggör lagstiftningen i Mauritius, Sydafrika och Moçambique inte dödsstraff. För Tanzanias del är läget avseende dödsstraff rätt lika Kenyas, lagstiftningen tillåter alltså dödsstraff, men de verkställs inte i praktiken. I Uganda tillåter lagstiftningen dödsstraff och de verkställs också alltjämt. Också kommande avtal torde förhandlas fram utifrån det utkast rådets sekretariat tagit fram och avsikten är att de därmed ska inbegripa motsvarande garantier som i de tidigare avtalen.

Med stöd av artikel 10.1 och 10.2 i den gemensamma åtgärden får EU inbjuda tredje stater att delta i insatsen. Med sådana tredje stater ingår EU enligt artikel 10.3 i åtgärden avtal om deltagande i insats Atalanta där närmare bestämmelser fastställs om villkoren för deltagandet, såvida det inte från förut finns ett avtal mellan denna stat och EU om deltagande i EU:s krishanteringsoperationer. När avtal om deltagande ingås avtalas det i enlighet med artikel 10.6 i den gemensamma åtgärden även om villkoren för överförande av personer som misstänks för piratdåd eller väpnat rån. Hittills har EU ingått avtal om deltagande med Kroatien (EUT L 202, 4.8.2009, s. 84–89) och med Montenegro (EUT L 88, 8.4.2010, s. 1–8), och avtal med Ukraina planeras. Även Norge deltar i insatsen, men EU har inte ingått ett avtal om deltagande enligt artikel 10.3 med Norge, eftersom det från förut finns en överenskommelse om att landet deltar i EU:s krishanteringsoperationer, i avtalet mellan EU och Norge om fastställande av en ram för Norges deltagande i EU:s krishanteringsinsatser (EUT L 67, 14.3.2005, s. 8–13). Vid beslutet om sitt deltagande i insatsen lämnade Norge en förklaring om villkoren för överföring av personer som misstänks för piratdåd eller väpnat rån.

2.4 Tillfångatagande i insatsen

Från det de gripits ligger ansvaret för tillfångatagna personer hos operationschefen och i dennes kompetens ingår att fatta beslut om överföring eller eventuell frigivning av de misstänkta. Detta hänför sig till insatsmandatet som grundar sig på FN:s säkerhetsråds resolutioner och till artikel 2 led e i rådets gemensamma åtgärd. Enligt insatsreglerna ska operationschefen vid beslut om överföring eller frigivning av misstänkta också beakta de krav den nationella lagstiftningen i den stat som gripit de misstänkta eventuellt ställer på dessa åtgärder.

När ett fartyg som för en i insatsen deltagande stats flagga tillfångatar personer som misstänks för sjöröveri eller väpnat rån, ska det anmäla om gripandet i enlighet med de nationella ledningsförhållandena till sin flaggstat och samtidigt till operationshögkvarteret för Atalanta. Högkvarteret inväntar flaggstatens meddelande om huruvida staten önskar utöva sin domsrätt. Detta grundar sig på artikel 12 i den gemensamma åtgärden, enligt vilken misstänkta personer kan överföras till en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller till en stat utanför unionen endast om flaggstaten för det fartyg som tillfångatagit de misstänkta inte kan eller önskar utöva sin domsrätt. Meddelandet är icke formbundet och operationshögkvarteret rekommenderar en tidsfrist på tre vardagar. Om flaggstaten för fartyget som genomfört tillfångatagandet meddelar att det inte kommer att utöva sin domsrätt och flaggstaten för det fartyg som utsattes för brottet är en medlemsstat i Europeiska unionen, förhör sig högkvarteret i det fallet huruvida denna sistnämnda stat önskar utöva sin domsrätt. Förfrågan lämnas till statens militära företrädare i Europeiska unionen. Situationer av detta slag förekommer i praktiken sällan. Inom ramen för insats Atalanta har hittills två personer misstänkta för sjöröveri överförts till Spanien för förundersökning och åtal, efter att dessa personer varit med om att kapa ett fartyg som förde spansk flagg. EU-staterna utgår i första hand från att det ska vara exceptionellt att åtala personer misstänkta för sjöröveri någon annanstans än i något till insatsområdet närbeläget land. Om ingetdera

av de här alternativen kommer i fråga, börjar högkvarteret förbereda en överföring av de gripna till ett land utanför Europeiska unionen som har ett avtal med unionen om överföringsvillkoren. Till dags dato har ca 100 personer gripits inom ramen för insatsen, av dem har 75 överförts till Kenya, 11 till Seychellerna och två till Spanien, medan de övriga har frisläppts.

Alltid har inte de som misstänks för sjöröveri eller väpnat rån överförts för lagföring, utan i en del fall har de misstänkta som gripits i stället avväpnats och återbördats till den somaliska kusten där man varit tvungen att släppa dem fria till exempel i brist på nödvändiga bevis. Strafffrihet ligger dock inte i linje med insatsens mål och därför strävar unionen efter att säkerställa att personer som misstänks för sjöröveri i någon stat ska kunna ställas inför rätta.

2.5 Finlands deltagande

Den 5 december 2008 beslutade Finland i enlighet med 2 § 1 mom. i lagen om militär krishantering (211/2006) att delta i insats Atalanta med högst tio personer.

När propositionen lämnas har Finland deltagit i insatsen med inalles 9 personer som har medverkat där i sex månaders tid 1–3 personer åt gången.

Det konstateras i den kompletterande skrivelsen om Finlands deltagande i internationell krishantering, som lämnades till riksdagens utrikesutskott den 28 april 2009 (USP 40/2005 rd, kompletterande skrivelse 6, UM 28.4.2009), att Finlands möjligheter att delta i insats Atalanta med ett eget fartyg ska utredas. I sitt uttalande med anledning av skrivelsen förutsatte utrikesutskottet att när Finlands deltagande i insatsen med ett eget fartyg prövas ska förfarandena kring utlämnande av gripna pirater för lagföring säkerställas så att de är förenliga med de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter och med 9 § 4 mom. i Finlands grundlag.

Med anledning av det anförda gav försvarsministeriet huvudstaben i uppdrag att utreda möjligheterna att delta i insats Atalanta med ett örlogsfartyg. I september 2009 lämnade huvudstaben sin utredning till försvarsministeriet. I utredningen ställs det fast

att Finland i princip har beredskap att delta i insatsen med ett av marinens fartyg. På ett gemensamt sammanträde den 9 oktober 2009 mellan republikens president och utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet slogs det fast att Finland på grund av de finansiella ramarna för den militära krishanteringen tidigast 2011 kan skicka ut ett fartyg till området. Den 9 april 2010 specificerade presidenten och utskottet sin linje ytterligare. På ett sammanträde den 4 juni 2010 utstakade republikens president och utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet förberedelserna för att under första hälften av 2011 kunna delta i insatsen med en fartygsenhet från Finland. För deltagande med eget örlogsfartyg krävs det ytterligare ett beslut i enlighet med 2 § 1 mom. i lagen om militär krishantering.

2.6 Lagstiftning och praxis

Rätt att använda maktmedel

I artikel 27 i lagen om militär krishantering föreskrivs om användningen av maktmedel i en krishanteringsoperation. Enligt 27 § 1 mom. har en militärperson som tjänstgör i militär krishantering vid utförandet av tjänstgöringsuppdrag rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga med tanke på uppdraget. I regeringens proposition med förslag till lag om militär krishantering och vissa lagar som har samband med den (RP 5/2006 rd) avses med tjänstgöringsuppdrag de uppgifter som en militärperson får av sin militära förman för att fullgöra de uppgifter och uppnå de mål som fastställts för operationen. Dessa uppgifter baserar sig på operationens folkrättsliga bemyndigande, alltså mandat. Enligt propositionen utgör rätten för en enskild militärperson som tjänstgör i en krishanteringsoperation att använda maktmedel den rättsliga grunden också för den militära styrkans gemensamma användning av maktmedel. Med användning av maktmedel avses i propositionen sådana maktmedel som är lämpliga att använda vid militär krishantering och till dessa hör bland annat förhindrande av verksamhet som äventyrar säkerheten på operationsområdet och fasttagande av gärningsmännen.

Enligt 27 § 2 mom. får maktmedel användas endast i den omfattning och så länge de är nödvändiga med tanke på uppdraget, står i ett godtagbart förhållande till målsättningen för operationen och stämmer överens med de regler för användning av maktmedel som fastställts för operationen. Enligt regeringens proposition ska detaljerade regler för användningen av maktmedel godkännas när krishanteringsoperationen förbereds och det ska särskilt säkerställas att de är förenliga med krishanteringsoperationens uppgifter och mål och med det folkrättsliga bemyndigandet. Vidare ska tillämpliga konventioner om mänskliga rättigheter samt folkrättens principer och bestämmelser beaktas när reglerna bereds. Atalanta har i FN:s säkerhetsråds bindande resolutioner och i den gemensamma åtgärden bemyndigats rätt att tillfångata personer som misstänks för sjöröveri och att beslagta materiel som använts vid dådet. Åtgärdernas folkrättsliga berättigande kan avseende sjöröveri även härledas från FN:s havsrättskonvention, där det i artikel 105 föreskrivs om rätten att uppbringa piratfartyg samt gripa de personer och ta i beslag den egendom som finns ombord på fartyget.

Beaktande det anförda har Europeiska unionens råd i beredningsfasen antagit bestämmelser om användningen av maktmedel i insats Atalanta. I bestämmelserna bekräftas bland annat rätten att tillfångata personer som misstänks för sjöröveri och väpnade rån. Atalanta har utifrån maktmedelsbestämmelserna gett närmare anvisningar om förfarandet vid gripandet av misstänkta och om tillfångatagna personers rättigheter medan de är kvarhållna. Också om förfarandet vid överföring av misstänkta finns det noggranna anvisningar. Syftet med reglerna och anvisningarna är att säkerställa att åtgärderna följer de mänskliga rättigheterna.

Till krishanteringsstyrkans uppgifter hör också att utföra en preliminär undersökning och att samla bevismaterial vid gripandet av personer som misstänks för sjöröveri. Syftet med den preliminära undersökningen är att utreda om det finns skäl att misstänka vissa personer för brott och vilken stat som i så fall har domsrätt beträffande en eventuellt misstänkt person. I de fall där rannsakan och eventuell lagföring av misstänkta enligt avtal

överförs till ett tredje land, överförs också det insamlade bevismaterialet till det tredje landet för att de misstänkta ska få en rättvis rannsakan och rättegång också i landet de har överförts till.

Strafflagens tillämpningsområde

Tillämpningsområdet för finsk straffrätt fastställs i 1 kap. i strafflagen (39/1889) och när det gäller så kallade internationella brott också i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen (627/1996). Enligt 1 § 12 punkten i förordningen kan finsk lagstiftning tillämpas när det handlar om dråp, misshandel, frihetsberövande eller rån mot en person som befinner sig på ett fartyg eller ett luftfartyg, eller kapning, stöld eller skadegörelse av ett fartyg, ett luftfartyg eller egendom som finns på ett fartyg eller ett luftfartyg, som ska anses vara sjöröveri enligt Förenta nationernas havsrättskonvention (FördrS 50/96). Om ett finskt fartyg medverkar i gripandet av personer som misstänks för sjöröveri på det fria havet och villkoren enligt 1 § 12 punkten i förordningen uppfylls kan Finland utöva där avsedd universalbefogenhet. Med universalbefogenhet avses att en stats befogenheter utsträcks till en gärning som en utlänning har begått utanför den stat som utövar sin befogenhet och som inte riktar sig mot den statens medborgare eller intressen. Brotts där universalbefogenheten kan komma i fråga är i allmänhet allvarliga. Även andra stater, exempelvis flaggstaten, kan utöva sin kompetens vid sådana brott.

Om en handling som motsvarar beskrivningen av sjöröveri begås inom någon stats territorialvatten handlar det inte om sjöröveri enligt havsrättskonventionen. I FN:s bindande resolution 1816 hänvisas till sådana handlingar som motsvarar beskrivningen av sjöröveri som väpnade rån till havs. I artikel 1.2 i den gemensamma åtgärden definieras som insatsområde även Somalias och grannlänternas kust, vilket innebär att krishanteringsstyrkorna har rätt att också i dessa områden gripa personer som misstänks för väpnat rån till havs, om staten har beviljat Europeiska unionen rätt att i detta syfte röra sig i landets territorialvatten. För Somalias del grundar sig

rätten på FN:s bindande resolution. Eftersom det i denna bindande FN-resolution hänvisas till väpnade rån endast till den del gärningen sker på somaliska vatten, bestäms gärningsbeskrivningen för väpnat rån eller annat brott som kommer i fråga för de andra staternas del som avses i artikeln enligt lagstiftningen i den stat inom vars territorialvatten man rör sig.

Om ett finskt fartyg griper personer som misstänks för väpnat rån till havs, har ett flertal stater i princip konkurrerande domsrätt avseende de misstänkta. Domsrätt har både den stat, på vars territorialvatten det väpnade rånet har begåtts, och den stat, vars flagga det för brottet utsatta fartyget för. Om det anses att Finland har ett specifikt rättsligt intresse av att föra personer som misstänks för väpnat rån till havs till Finland för lagföring, kunde jurisdiktionen enligt den finska strafflagen antingen utgå från 1 kap. 2 § (brott som har anknytning till finska fartyg) eller 5 § (brott som riktar sig mot finska medborgare) och enligt där fastställda noggrannare villkor. Önskar Finland inte utöva jurisdiktion, blir det aktuellt med en överföring av den gripna personen enligt artikel 12.1 i den gemensamma åtgärden till en annan medlemsstat eller till ett tredje land, som önskar utöva jurisdiktion över dessa personer eller tillgångar. Enligt artikel 12.2 får en person likväl inte överföras till ett tredje land om EU:s behöriga myndigheter inte har avtalat om villkoren för överföringen med detta tredje land.

Rättspraxis vid den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna

Det går att finna rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna om fall med liknande drag som i insats Atalanta och i de åtgärder som vidtas inom ramen för insatsen. Det kan dock inte dras direkta slutsatser av dessa fall om hur ett eventuellt motsvarande fall inom ramen för insats Atalanta skulle bedömas, eftersom det också finns betydande skillnader mellan insats Atalanta och dessa rättsfall. Det är skäl att beakta besluten i tillämpliga delar.

Europadomstolen konstaterade den 10 juli 2008 i sin dom i fallet *Medvedev and Others*

- *France* (N°3394/03) att Frankrike hade överträtt bestämmelserna i artikel 5 stycke 1 i Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna (FördrS 18 och 19/1990). Det handlade om ett fall där de franska myndigheterna hade uppbringat och gripit personer som misstänktes för drogsmuggling till havs nära Kap Verde. De gripna fördes till Frankrike för lagföring. Europadomstolen bedömde att uppbringandet av fartyget och ombordstignandet på fartyget följde bestämmelserna i havsrettskonventionen. Däremot ansågs det inte ha funnits skäl för frihetsberövande av de misstänkta enligt folkrätten eller enligt nationell lagstiftning, där det inte heller fanns närmare bestämmelser om frihetsberövade personers rättigheter. Därmed ansåg Europadomstolen att artikel 5 stycke 1 i Europakonventionen, alltså bestämmelsen som garanterar frihetsberövade personers rättigheter, hade överträtts. Däremot ansågs inte bestämmelserna i artikel 5 stycke 3 om rätten att utan dröjsmål få lagligheten i frihetsberövandet granskad i domstol ha överträtts. Det ansågs ha varit omöjligt att följa bestämmelserna i artikel 5 stycke 3 i Europakonventionen på grund av de föreliggande särskilda orsakerna i fallet, dvs. eftersom det i praktiken var omöjligt att snabbare ställa de gripna inför domstol. I december 2008 remitterades ärendet på begäran av bägge parter för behandling i stor sammansättning. I sitt avgörande av den 29 mars 2010 ändrade stora sammansättningen inte den tidigare domen. Europadomstolens avgörande kan inte som sådant tillämpas på åtgärderna i insats Atalanta, eftersom det fallet inte handlade om en krishanteringsoperation och eftersom också omständigheterna i fallet var andra.

Europadomstolen bedömde år 2007 i fallet *Behrami and Behrami v. France* (No 71412/01) och *Saramati v. France, Germany and Norway* (No 78166/01) att den inte var behörig att rannsaka besvär i anknytning till KFOR- och UNMIK-operationerna. Sommaren 2009 tog domstolen emellertid fallet *Al-Saadoon & Mufdhi v. United Kingdom* (No 61498/08) delvis för rannsakan. Fallet gäller artiklarna 2,3,6,13 och 34 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter och tillämpningen av bestämmelserna i artikel 1 i protokoll nr 13 avseende avskaffande av

dödsstraffet i ett fall, där Storbritannien år 2005 överflyttade ett brottmål som gällde personer som dess styrkor hade tillfångatagit i Irak år 2003 för rannsakan till brottmålsdomstolen i Irak. Europadomstolen ansåg i sin dom som meddelades den 2 mars 2010 att svaranden Storbritannien hade brutit mot artiklarna 3, 13 och 34 i Europakonventionen. Europadomstolen ansåg inte att artikel 6 i konventionen hade överträtts och ansåg det inte nödvändigt att besluta huruvida artikel 2 i konventionen och artikel 1 i protokoll nr 13 avseende avskaffande av dödsstraff hade överträtts.

3 Bedömning av nuläget

I ett fall, där en finsk krishanteringsstyrka tillfångatar en person misstänkt för sjöröveri eller väpnat rån till havs och man vill överföra personen till ett tredje land, ska det nationella beslutet utöver bestämmelserna i ett eventuellt överföringsavtal även beakta Finlands övriga lagstiftning och i tillämpliga delar andra internationella förpliktelser Finland förbundit sig till. Särskilt ska 9 § 4 mom. i grundlagen beaktas, där det förbjuds att utvisa, utlämna eller återsända en utlämning, om han eller hon till följd av detta riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Utlämning för brott kan komma i fråga när en person överförs från en stat till en annan för en straffprocess eller för verkställande av ett frihetsstraff. Utlämning för brott regleras i Finland av lagen om utlämning för brott (456/1970) och av internationella överenskommelser, såsom Finlands bilaterala avtal om ömsesidigt utlämnande av förbrytare. Inom ramen för internationell rättshjälp, som nationellt regleras närmare i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994), känner man också till möjligheten till åtalsöverföring. Grunden för åtalsöverföring ingår i 1 § 2 mom. 4 punkten i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. Utlämning av en förbrytare eller en åtalsöverföring kommer ändå ingendera i fråga i dessa situationer, eftersom förutsättningen för att förfarandena ska kunna tillämpas är att förundersökningen utförs så som bestäms i förunder-

sökningslagen (449/1987). Det är likväl inte meningen att göra förundersökningar vid överföring av tillfångatagna, utan krishanteringsstyrkan skulle först göra en preliminär utredning och därefter skulle den egentliga förundersökningen alltid utföras av myndigheterna i den stat som i det aktuella fallet utövar domsrätt. Det är likväl meningen att krishanteringsstyrkan och förundersökningsmyndigheterna redan vid den preliminära förundersökningen ska ha ett nära samarbete.

Syftet med krishanteringsstyrkans preliminära utredningsåtgärder är att klarlägga vilka stater som är behöriga och att tillvarata bevis för eventuell senare rannsakan och rättsprocess, oavsett i vilken stat rannsakan sker. Det insamlade materialet skulle alltså senare kunna användas som hjälp vid förundersökningen och i straffprocessen enligt nationella lagar.

Bestämmelserna om utlämning skulle inte bli tillämpliga heller av den orsaken att överföringen inte sker på begäran om utlämning av den andra statens myndigheter. Eftersom gällande bestämmelser om utlämning eller överföring av åtalsrätten inte kan tillämpas på överföring av personer som i insats Atalanta gripits misstänkta för sjöröveri eller väpnat rån till havs, föreligger det ett behov av att reglera förfarandet för hur beslut om huruvida Finland ska utöva jurisdiktion ska fattas. Även om avsikten är att fastställa allmänna förfaringssätt, skulle beslutet om tillämpliga bestämmelser fattas separat för varje anhållen person.

I 28 § i lagen om militär krishantering regleras det straffrättsliga ansvaret för dem som tjänstgör inom krishanteringen. I 1 mom. konstateras att dessa personer lyder under de bestämmelser i 45 kap. i strafflagen som gäller krigsmän och i 2 mom. föreskrivs ett undantag angående den tid inom vilken yrkande om häktning av en anhållen ska tas upp enligt 1 kap. 14 § 1 mom. i tvångsmedelslagen (450/1987). Således är det inte nödvändigt att i den föreslagna lagen reglera förfarandet som ska tillämpas om en finländare som tjänstgör inom krishanteringen gör sig skyldig till brott under deltagande i insats Atalanta.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionens mål är att godkänna en lag som reglerar det nationella förfarandet i en situation där ett finskt fartyg som deltar i insats Atalanta har gripit personer som misstänks ha gjort sig skyldiga till sjöröveri eller väpnat rån till havs eller där Finland annars ställs inför beslutet om utövande av jurisdiktion.

Om en finsk krishanteringsstyrka griper misstänkta för sjöröveri eller väpnat rån, beror den tillämpliga lagstiftningen på var det aktuella brottet har ägt rum.

Bestämmelserna i den föreslagna lagen om förfarandet vid överföring skulle bli tillämpliga när det handlar om sjöröveri på fria havet eller om väpnat rån i de somaliska kustvattnen och det övervägs att en person som gripits ska överföras till Finland, en annan medlemsstat i EU eller en stat utanför EU på beslut inom kompetensen för operationschefen. Äger brottet rum på fria havet eller i de somaliska kustvattnen, och det beslutas att de misstänkta ska överföras till ett sådant land inom insatsområdet som EU har ingått avtal med, till exempel Seychellerna, skulle utöver lagen om överföringsförfarandet också avtalet mellan EU och landet ifråga tillämpas på överföringen.

Samma förfaringssätt som tillämpas om en gripen person misstänks för ett brott som ägt rum på fria havet skulle tillämpas på överföringen av personer som misstänks för sjöröveri inom ett lands ekonomiska zon. Sker däremot ett väpnat rån inom ett sådant lands territorialvatten som EU har ingått avtal om villkoren för överföring av misstänkta med, är det detta lands lagstiftning och bestämmelserna i avtalet mellan EU och detta land som blir tillämpliga vid gripande och överföring av misstänkta.

5 Ekonomiska konsekvenser

Enligt den gemensamma åtgärden om insats Atalanta ska personer som grips under insatsen överföras till den medlemsstat som gripit personen eller till ett tredje land för lagföring. Kenya har fått inalles 1 750 000

euro i understöd för rättegångar och verkställande av straff från stabilitetsinstrumentet i Europeiska unionens budget. Även Seychellerna har beviljats understöd på 780 000 euro från stabilitetsinstrumentet för de för sjöröveri och väpnade rån misstänkta personernas rättegångar och för verkställandet av straffen.

Ansvar för kostnaderna som överföringen av misstänkta för sjöröveri eller väpnat rån medför bestäms utifrån reglerna för insatsens gemensamma kostnader. Enligt de regler som gäller just nu täcks kostnaderna för överföringen av misstänkta från fartyget till länder utanför EU från insatsens gemensamma budget. Utöver Finland själv jurisdiktion i ett mål och hämtar personerna som misstänks för sjöröveri till Finland för rannsakan och lagföring, svarar Finland för de misstänkta överföringskostnader, liksom även för förundersökningskostnaderna, rättegångskostnaderna och de kostnader som verkställandet av eventuella straff i Finland medför. Med hänsyn till hur allvarliga brotten och hur stränga påföljderna som avses i denna proposition är, kan förundersöknings- och rättegångskostnaderna per åtalad, överklaganden medräknade, även vid en försiktig uppskattning beräknas uppgå till tiotals tusen euro. Om antalet häktade eller fångar som avtjänar frihetsstraff utifrån den lagstiftning som här föreslås stiger märkbart, exempelvis till tiotal, orsakar tilläggsutgifterna som detta med hänsyn till fångarnas språkliga och kulturella bakgrund och fängvårdens specialarrangemang medför flera tiotals tusen euro i årliga tilläggskostnader per fänge.

Troligen skulle det sällan bli aktuellt med fall för handläggning i finska rättsinstanser eller för verkställning i finska fängelser. Därför antas propositionen inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser. Blir det trots allt aktuellt att i Finland behandla brottmål som gäller misstänkta som gripits under insatsen bör detta beaktas i ansökan för polisförvaltningen, rättsväsendet och Brottsförhållandenverket i de aktuella budgeterna.

6 Beredningen av propositionen

Propositionen har inom det inofficiella Atalanta-nätverket beretts i samarbete med

utrikes-, justitie-, försvars- och inrikesministeriet, Riksåklagarämbetet, Polisstyrelsen, Centralkriminalpolisen och huvudstabens representanter. Det är meningen att detta informella nätverk också framöver efter behov ska komma samman för att behandla rättsliga frågor i anknytning till insatsen i ljust av konkreta fall.

Beredningen av propositionen inleddes i juni 2009, vid samma tid som EU förhandlade med Seychellerna för att ingå avtal om villkoren för överföring av personer som misstänks för piratdåd och väpnade rån. Ursprungligen innehöll propositionen också ett förslag om godkännande av avtalet med Seychellerna. När Lissabonfördraget trädde i kraft ströks ratificeringsoptionen enligt artikel 24.5 i Fördraget om Europeiska unionen (FEU) och därmed föreligger inte längre något behov av ett nationellt godkännande. I följande kapitel redogörs det närmare för ändringarna i tillvägagångssättet.

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets beslut om att underteckna och upprätta ett avtal mellan Europeiska unionen och tredje länder om villkor som ska följas vid överföring av personer som misstänks ha begått piratdåd eller väpnade rån till havs och av beslagtagna tillgångar (*Åtgärder mot piratdåd utanför Somalias kust*) lämnades till riksdagen den 4 december 2008. Kompletterande U-skrivelser i frågan har lämnats den 4 december 2008, den 25 februari, den 11 juni och den 15 december 2009, den 18 februari, den 11 mars och den 8 april 2010.

Efter att ha fått utrikesutskottets och lagutskottets ställningstaganden i ärendet antog stora utskottet den 5 december 2008 ett uttalande (StoUX 154/2008 rd), enligt vilket utskottet i linje med fackutskottets ställningstaganden omfattar statsrådets syn. Den 13 mars 2009 antog stora utskottet med anledning av den kompletterande U-skrivelsen om Kenya (25.2.2009) ett uttalande (StoUX 8/2009 rd), enligt vilket utskottet omfattar statsrådets syn.

Med en kompletterande U-skrivelse informerades riksdagen den 11 juni 2009 om avtalet som skulle ingås med Seychellerna. Den kompletterande U-skrivelsen behandlades i stora utskottet den 12 juni och skickades se-

dan till lagutskottet och utrikesutskottet för eventuella åtgärder. Utrikesutskottet och stora utskottet beslutade den 12 juni omfatta statsrådets syn, medan lagutskottet den 9 september beslutade att ärendet inte kräver åtgärder och att det är slutbehandlat i utskottet. Stora utskottet hade inte heller något att anmärka (StoUX 104/2009 rd) på den ståndpunkt statsrådet framförde i den andra kompletterande U-skrivelsen om Seychellerna (15.9.2009). I enlighet med sitt uttalande (StoUX 98/2009 rd), där det omfattar statsrådets syn, godkände stora utskottet den kompletterande U-skrivelsen beträffande avtalet om Kroatiens deltagande (1.7.2009). Den 18 februari informerades riksdagen med en U-skrivelse också om avtalet beträffande Montenegros deltagande.

Med en kompletterande U-skrivelse informerades riksdagen den 11 mars 2010 om den höge representantens mandat för inledande av avtalsförhandlingar mellan EU och Sydafrika, Mauritius, Moçambique, Tanzania och Uganda om överföring av personer som misstänks för piratdåd eller väpnade rån. Utrikesutskottet omfattade statsrådets syn och ansåg det viktigt att de som misstänks för sjöröveri eller väpnat rån ställs inför rätta. Utskottet betonade också vikten av att de internationella mänskliga rättigheterna tryggas vid eventuell överföring. Den 17 mars 2010 antog riksdagens stora utskott utrikesutskottets ställningstagande i ärendet (StoUX 23/2010 rd).

Riksdagen informerades också den 8 april 2010 med en kompletterande U-skrivelse om att Kenya sagt upp sitt avtal med EU om villkoren för överföring av personer som misstänks för piratdåd och av beslagtagna egendom.

Propositionen sändes på remiss till justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, republikens presidents kansli, statsrådets kansli, Riksåklagarämbetet, huvudstaben, Polisstyrelsen, Centralkriminalpolisen, den finländska sektionen inom Amnesty International samt till Finlands röda kors. I utlåtandena har uppmärksamhet fästs vid bland annat verkställighetskostnaderna för åtgärderna.

7 Lissabonfördragets inverkan på tillämpningen av artikel 24.5 FEU

Med stöd av artikel 24 FEU beslutade Europeiska unionens råd den 23 oktober 2009, att innan Lissabonfördraget trätt i kraft, underteckna avtalet mellan EU och Seychellerna. Samtidigt beslutades det om temporär tillämpning av avtalet. I artikel 24.5 i fördraget om Europeiska unionen föreskrevs att ett fördrag inte binder en medlemsstat som i rådet förklarar att den måste följa sina nationella konstitutionella förfaranden (den så kallade ratificeringsoptionen). Övriga stater kan emellertid avtala om att avtalet ska tillämpas temporärt.

I samband med att beslutet om att underteckna avtalet godkändes lämnade Finland en förklaring om att Finland kommer att följa förfarandena som avses i artikel 24.5 FEU när avtalet med Seychellerna godkänns för unionens del. Även Spanien lämnade en likalydande förklaring.

Fördraget om Europeiska unionen, sådant det lyder ändrat genom Lissabonfördraget, innehåller inte längre alls något förfarande analogt med FEU 24.5. Artikel 24 FEU har ersatts av artikel 37 FEU om utrikes- och säkerhetspolitiska fördrag och av artikel 218 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUT) om ett gemensamt avtalsförfarande. Ingendera innehåller längre den ratificeringsoption som fanns i artikel 24.5 FEU. Framöver ska alla avtal förhandlas och godkännas enligt förfarandet i artikel 218 FEUT. Enligt artikeln deltar Europaparlamentet i beslutsfattandet om internationella avtal, beroende på rättsgrund antingen i ett hörandeförfarande eller genom att för sin del godkänna beslutet. Det förutsätts dock inte att Europaparlamentet hörs eller godkänner

avtal som uteslutande gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Parlamentet ska emellertid angående alla avtal omedelbart och fullständigt informeras i alla skeden av förhandlingsförfarandet.

Rådets rättstjänst gav den 11 november 2009 ett utlåtande med en bedömning av Lissabonfördragets inverkan på avtal som undertecknats innan fördraget trädde i kraft och avtal som undertecknats med stöd av artikel 24 och artikel 38 FEU. Även om endast artikel 24 FEU användes som rättsgrund för beslutet att underteckna avtalet mellan EU och Seychellerna, bör det tolkas så att Lissabonfördragets inverkan är densamma också när det gäller avtalet mellan EU och Seychellerna.

I utlåtandet konstaterade rättstjänsten angående avtal som hunnit undertecknas, men inte slutgiltigt godkännas innan Lissabonfördraget trädde i kraft att förklaringar om tillämpning av nationella förfaranden som tidigare lämnats med stöd av artikel 24.5 FEU förlorar sin betydelse när fördraget träder i kraft. Det ansågs inte finnas någon rättsgrund för förklaringar och därmed var enligt bestämmelserna i Lissabonfördraget ett slutförande av förfarandena inte längre en förutsättning för rådets slutliga beslut om godkännande.

Lissabonfördraget trädde i kraft innan skriftväxlingsavtalet mellan Europeiska unionen och Seychellerna hade godkänts slutgiltigt. Behovet av att förelägga riksdagen avtalet med Seychellerna för godkännande utgick, eftersom rättsverkan av den förklaring Finland hade lämnat med stöd av artikel 24.5 FEU i och med Lissabonfördraget hade förfallit. Förfarandet redogjordes närmare i E-skrivelsen 175/2009 rd till riksdagen. Grundlagsutskottet omfattade i sitt utlåtande statsrådets syn i ärendet (GrUU 10/2010 rd).

DETALJMOTIVERING

1 Lag om handläggningen av brottmål som gäller personer som i samband med Europeiska unionens militära krishanteringsinsats EUNAVFOR Atalanta misstänkts för sjöröveri eller väpnat rån

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Enligt 1 mom. tillämpas lagen på förfarandet när en person i samband med EU:s militära krishanteringsinsats EUNAVFOR grips misstänkt för sjöröveri eller väpnat rån. För att lagen ska bli tillämplig förutsätts det alltså att den som misstänks för sjöröveri eller väpnat rån har gripits i samband med krishanteringsinsatsen, för vilken kortformen insats används i lagen. Insatsens befogenheter grundar sig på de tidigare nämnda resolutionerna av Förenta nationernas säkerhetsråd 1814(2008), 1816(2008), 1838(2008), 1846(2008), 1851(2008) och 1897(2009) samt på artikel 2 och 12 i rådets gemensamma åtgärd 2008/851/Gusp om Europeiska unionens militära insats i syfte att bidra till avvärjande, förebyggande och bekämpande av piratdåd och väpnade rån utanför Somalias kust. Lagen skulle alltså inte vara tillämplig på eventuella marina krishanteringsinsatser annanstans. Man kom till denna begränsning för att det handlar om en ny typ av och om EU:s första marina militära krishanteringsinsats som det ännu inte finns några större erfarenheter av. För närvarande känner man inte heller till något behov av motsvarande insatser annanstans. Uppträder ett sådant behov där emot senare, fattas beslutet om Finlands eventuella deltagande i en insats från fall till fall enligt förfarandet i lagen om militär krishantering.

Lagens tillämpningsområde begränsas också av att den i huvudsak skulle tillämpas när den gripne befinner sig på ett fartyg under finsk flagg. I undantagsfall kan Finland också när en annan stats fartyg har utfört gripandet tillfrågas om Finland önskar utöva straffrättslig jurisdiktion. Operationshögkvarteret inväntar meddelande från flaggstaten för det fartyg som gripit de misstänkta om den öns-

kar utöva straffrättslig jurisdiktion. Om medlemsstaten i fråga inte önskar det, kan operationshögkvarteret höra sig för hos de andra i insatsen deltagande medlemsstaterna om deras villighet att utöva jurisdiktion.

En ytterligare förutsättning för att lagen ska tillämpas är enligt 2 mom. att det misstänkta brottet är sjöröveri eller ett väpnat rån. Med sjöröveri avses de brott som anges i 1 § 12 punkten i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen (627/1996). Enligt punkten avses med sjöröveri enligt det som anförts i den allmänna motiveringen dråp, misshandel, frihetsberövande eller rån mot en person som befinner sig på ett fartyg eller ett luftfartyg, eller kapning, stöld eller skadegörelse av ett fartyg, ett luftfartyg eller egendom som finns på ett fartyg eller ett luftfartyg, som ska anses vara sjöröveri enligt Förenta nationernas havsrättskonvention. Handlingen ska alltså ha begåtts på det fria havet eller i den ekonomiska zonen. Eftersom FN:s säkerhetsråds resolutioner tillåter stater att agera också i somaliskt kustvatten skulle lagen också tillämpas vid brott som till brottsbeskrivningen motsvarar sjöröveri och som begås i somaliskt territorialvatten. Så som fallen i den gemensamma åtgärden om insatsen avgränsas skulle lagen dessutom omfatta situationer där EU med något land i området har avtalat om agerande inom det landets territorialvatten och ett brott av denna typ begås inom den statens territorialvatten. Enligt artikel 1.2 i den gemensamma åtgärden följer insatsen i sina aktioner i Indiska oceanen utanför Somalias och dess grannstaters kust de politiska mål om EU:s marina insats som ingår i krishanteringskonceptet som rådet godkände den 5 augusti 2008. Så som redogörs i den allmänna motiveringen finns det bestämmelser i artikel 2 led e och i artikel 12 i den gemensamma åtgärden om Atalantastyrkans rätt att gripa misstänkta personer och om överföringen av de gripna till en medlemsstat eller ett tredje land.

2 §. *Inledande av förundersökning.* I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för att inleda förundersökning. Förundersökning ska inledas, om det finns skäl att misstänka

att ett brott enligt 1 § har begåtts. Tröskeln för inledande av förundersökning bestäms på samma sätt som i 2 § i förundersökningslagen, alltså när det finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts. En ytterligare förutsättning är att finsk lag kan tillämpas på brottet enligt 1 kap. 2–6 § i strafflagen. Brottet ska med andra ord ha någon i dessa bestämmelser angiven anknytning till Finland, såsom att det riktar sig mot ett finskt fartyg eller en finsk medborgare, eller att den misstänkta förövaren är finsk medborgare. Enbart det faktum att det handlar om ett internationellt brott som avses i 1 kap. 7 § i strafflagen, skulle i samband med insats Atalanta inte räcka som grund för inledande av förundersökning. Det är inte ändamålsenligt att Finland tar sig an handläggningen av brott som inte har någon beröringspunkt med Finland. Detta resonemang motsvarar också den linje de andra medlemsstaterna som deltar i insatsen följer, såtillvida att de endast har tagit sig an brott som riktar sig mot den aktuella statens fartyg och staten således har haft ett särskilt intresse av att börja undersöka brottet.

En vidare förutsättning för inledande av förundersökning är att det av skäl som gäller utredningen och för att straffansvaret ska förverkligas ska vara ändamålsenligt med en förundersökning. Härvidlag motsvarar preciseringen den föreslagna lydelsen i 3 kap. 8 § i förundersökningslagen enligt förundersöknings- och tvångsmedelskommissionens betänkande (kommittébetänkande 2009:2). Bestämmelsen ingår också i en regeringsproposition som är under beredning utifrån betänkandet och avsett att föreläggas riksdagen hösten 2010. Bestämmelsen lämnar förundersökningsmyndigheten rum för prövning om undersökningsåtgärder på grund av ett misstänkt brott ska inledas eller inte. Hänsyn kunde till exempel tas till den misstänkta förövarens nationalitet och bosättningsort eller någon annan anknytning till ett annat land som har uttalat önskemål om att utöva straffrättslig jurisdiktion, samt vilket lands myndigheter som har de bästa förutsättningarna att ta fram en brottsutredning. Om det utöver Finland finns andra länder som önskar utöva straffrättslig jurisdiktion, bör förundersökningsmyndigheten efter samråd med riksåklagaren eller av denne förordnad åklagare

kontakta det andra landets myndigheter för att klarlägga var det är mest ändamålsenligt att genomföra åtgärderna avseende rannsakan och lagföring. Förverkligandet av straffansvar är förenat med rättvis rättegång, vilket inte nödvändigtvis verkställs fullt ut i alla länders straffprocessförfaranden.

Skyldigheten till samverkan mellan förundersökningsmyndigheten och åklagaren accentueras i fall som gäller brott begångna utomlands. Enligt 1 kap. 12 § i strafflagen får med vissa undantag brott som begåtts utomlands inte prövas i Finland utan åtalsförordnande av riksåklagaren. Fastän paragrafen har tolkats gälla åtalsförordnandet efter förundersökningsskedet, har den betydelse också i förhållande till inledandet av förundersökning. Det är inte ändamålsenligt att undersöka mål, i vilka åtal ändå inte skulle förordnas. För att i beslutsförfarandet om inledande av förundersökning kunna beakta såväl förundersökningsmyndighetens som åklagarens syn föreslås det i propositionen att förundersökningsmyndigheten, i praktiken Centralkriminalpolisen, i sådana fall som avses i paragrafen, inte ska fatta beslut om att inleda eller inte inleda förundersökning förrän riksåklagarens ståndpunkt har klarlagts. Därför föreslås att förundersökningsledaren före beslut om förundersökning ska inhämta riksåklagarens bedömning om huruvida åtal i målet skulle komma att förordnas eller inte. Det material som ska lämnas till Centralkriminalpolisen och riksåklagaren för beslut om förundersökning definieras i insats Atalantas operationshögkvarters (OHQ) stående handlingar. Det viktigaste undersökningsmaterialet vid prövning av bevisningens hållbarhet är till exempel uttalanden av befälhavaren på det utsatta handelsfartyget och av andra nyckelvittnen och nyckelpersoner samt fotografier av beslagtagna vapen och annat beslagt material.

När ett fartyg som deltar i insatsen griper personer misstänkta för sjöröveri eller väpnat rån ska det i enlighet med de operativa ledningsförhållandena omedelbart informera högkvarteret för styrkorna (FHQ) om gripandet, som i sin tur vidarebefordrar uppgifterna till operationshögkvarteret. Om det är ett finskt fartyg som griper personer misstänkta för sjöröveri, ska det i linje med de nationella

ledningsförhållandena också underrätta försvarsmaktens operativa center om gripandet. Centret föreslås vara det organ som förmedlar informationen vidare till Centralkriminalpolisen. Centralkriminalpolisen skulle lämna in materialet till Riksåklagarämbetet för utvärdering. Försvarsmaktens operativa center skulle också förmedla uppgifterna till försvarsministeriet, utrikesministeriet, statsrådets kansli, republikens presidents kansli och till Finlands militära representant i Europeiska unionen. Efter att ha fått riksåklagarens ställningstagande meddelar Centralkriminalpolisen beslutet om Finlands eventuella önskan att utöva jurisdiktion till försvarsmaktens operativa center som via de nationella ledningsförhållandena förmedlar uppgiften till operationshögkvarteret och därutöver, liksom ovan, informerar de nationella aktörerna om beslutet. Om ett fartyg under en annan stats flagg har gripit dem som misstänkts för sjöröveri, kan operationshögkvarteret höra sig för om Finland önskar utöva jurisdiktion. I praktiken kommer fall i fråga som har någon speciell beröringspunkt med Finland (till exempel att ett fartyg under finsk flagg har utsatts för en attack). De nationella myndigheternas förfarande avseende förmedling av uppgifter och beslutsfattande framskrider då på samma sätt som när ett finskt fartyg har gripit dem som misstänks för sjöröveri.

I 2 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse ingå som gäller de fall, då det med stöd av 1 mom. har fattats beslut om att förundersökning ska inledas. I handläggningen av brottmålet gäller då vad som bestäms i förundersökningslagen eller någon annan stans i lag. Till exempel skulle bestämmelserna i 15 § i förundersökningslagen om förundersökningssamarbetet mellan polis och åklagare bli tillämpliga. Hänvisningen till andra lagar avser till exempel tvångsmedslagens bestämmelser om häktningsrättegång. Häktningsrättegången ska om möjligt hållas med hjälp av videoförbindelse. Detta förutsätter att fartyget har den apparatur som behövs för att åstadkomma en videoförbindelse. Bestämmelsen om detta finns i 1 kap. 15 § 2 mom. i tvångsmedslagen, enligt vilket den som begärts häktad, om domstolen anser att det är lämpligt, kan höras utan att närvara i rättssalen, med anlitande av video-

konferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen både kan höra och se varandra.

Bestämmelser om transporten av misstänkta till Finland tas inte upp i lagförslaget, utan det skulle i praktiken bli en fråga att skötas i samarbete mellan operationshögkvarteret, förundersökningsmyndigheten och de medlemsstater genom vilkas territorium misstänkta ska transporteras. I havsrättskonventionen ingår inte bestämmelser om transitering, men där finns en allmänt hållen bestämmelse om alla staters skyldighet att i största möjliga utsträckning samarbeta för att bekämpa sjöröveri på havet eller på annan plats utanför någon stats jurisdiktion (artikel 100). Vidare finns det i artikel 105 bestämmelser bland annat om uppbringande av piratfartyg och anhållande av misstänkta samt om att domstolen i den stat som förordnat om åtgärder får bestämma de straff som ska utdömas för sjöröveriet.

I de internationella fördragen om utlämnande på grund av brott samt i rambeslutet om europeisk arresteringsorder finns det bestämmelser om transitering. Det är emellertid problematiskt att uttryckligen hänvisa till de internationella förpliktelserna om utlämning när det här inte handlar om situationer där avtalen om utlämning i övrigt är tillämpliga, eftersom den misstänkta inte överförs till Finland från en stat som beslutat om utlämning. Det finns således ingen internationell fördragsbestämmelse som skulle förplikta staterna att tillåta transitering genom deras områden.

I praktiken kan man dock utgå från att vedertagen praxis vid utlämningar kan tillämpas också i föreliggande fall. Det betyder att det behöver inhämtas tillstånd för transitering från stater genom vilkas territorium misstänkta transporteras. Enligt fördragen om utlämnande krävs i allmänhet inte tillstånd för transitering om transporten sker flygledes, utan tillstånd förutsätts vid flygtransport endast av de stater, på vilkas territorium planet mellanlandar.

3 §. *Beslut om att inte utöva straffrättslig jurisdiktion.* I paragrafen föreskrivs det om att när Finland beslutar att inte utöva straffrättslig jurisdiktion i ett mål, alltså vid beslut om att förundersökning inte ska inledas, det

på förfarandet ska tillämpas vad som bestäms i Förenta nationernas säkerhetsråds resolution och Europeiska unionens gemensamma åtgärd enligt 1 § och i övriga insatsregler som Europeiska unionen har antagit. Av detta följer att operationschefen, när flaggstaten för det fartyg som utfört gripandet har meddelat att det inte utövar straffrättslig jurisdiktion, beslutar om överföring eller eventuell frigivning av den misstänkta. Operationschefen fattar sitt beslut utifrån reglerna för insatsen och de avtalade villkoren för överföring.

Befinner sig de som gripits som misstänkta för sjöröveri på ett fartyg under finsk flagg, får de enligt den föreslagna 3 § emellertid inte överföras till ett land där de kan dömas till dödsstraff eller riskerar att utsättas för tortyr eller annan behandling som kränker människovärdet. I den allmänna motiveringen har det redogjorts för avtalsarrangemang mellan EU och tredje länder om överförande av misstänkta för brottsrannsakan och lagföring. Med hänsyn till grundlagen finns det inget hinder för att överföra misstänkta till ett sådant tredje land, i vars lagstiftning dödsstraff inte ingår och för vars del även i övrigt de nödvändiga bestämmelserna för att säkerställa säkerheten och en mänsklig behandling för överförda personer har inkluderats i avtalet. Om det däremot föreligger avsikter att överföra dem som misstänks för sjöröveri till ett tredje land vars lagstiftning exempelvis möjliggör dömning till dödsstraff och det i avtalet mellan EU och detta tredje land om villkoren för överföring inte ingår någon bestämmelse med förbud mot dömning till dödsstraff, skulle Finland meddela att den misstänkte inte kan överföras utan tillfredsställande garantier om att den som ska överföras inte döms till dödsstraff.

Beslutar Finland om deltagande i insats Atalanta med ett eget fartyg, kommer Finland i samband med meddelandet om beslutet till EU att meddela att misstänkta som hålls gripna på ett fartyg under finsk flagg inte får överföras till en stat vars lagstiftning möjliggör dödsstraff, såvida det inte i enskilda fall lämnas tillfredsställande garantier om att de som ska överföras inte kommer att dömas till döden. Av detta avgörande följer att operationschefen måste frige den misstänkte, om den mottagande staten inte kan

följa villkoret och ingen annan stat är villig att i det aktuella fallet utöva straffrättslig jurisdiktion.

4 §. *Ikraftträdande.* Enligt bestämmelsen träder lagen i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Avsikten är att lagen ska träda i kraft så snart beslutet i enlighet med 2 § 1 mom. i lagen om militär krishantering har fattats om huruvida ett finskt fartyg skickas till insatsen.

2 Ikraftträdande

Det är meningen att lagen ska sättas i kraft genom förordning av statsrådet så snart beslutet i enlighet med 2 § 1 mom. i lagen om militär krishantering (211/2006) har fattats om huruvida ett finskt fartyg skickas till insatsen. Det är exceptionellt att en vanlig lag sätts i kraft genom förordning. Förfarandet tillämpas i allmänhet när internationella förpliktelser ska sättas i kraft. I beredningen av beslutet om deltagande har det förutsatts att tillräckliga rättsliga förfaranden för överföring av misstänkta för rättegång ska byggas upp innan beslutet om att skicka ett fartyg till området kan fattas. Därför föreslås det att riksdagen godkänner lagen om överföringsförfarandet så snart som möjligt, medan ikraftträdandet skulle genomföras via förordning under förutsättning att beslutet om att skicka ett fartyg till området fattas i enlighet med förfarandet i lagen om militär krishantering. Det föreslagna förfarandet garanterar å ena sidan att beslutsfattarna med tillräcklig noggrannhet har kunskap om de rättsliga förfarandena och å andra sidan att lagen inte behöver sättas i kraft, om beslutet är att ett fartyg inte skickas till insatsen.

3 Förhållande till grundlagen och behandlingsordning

Beträffande överföring till tredje länder av personer som misstänks för sjöröveri är de viktigaste bestämmelserna 7 och 9 § i grundlagen om förbud mot dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Enligt 7 § 2 mom. i grundlagen får ingen dömas till döden eller torteras eller ut-

sättas för någon annan behandling som kränker människovärdet. Enligt 9 § 4 mom. i lagen får en utlännings inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd av detta riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet.

Avtalen mellan EU och tredje länder som ingåtts inom ramen för insats Atalanta innehåller centrala bestämmelser som inverkar på individens rättsliga ställning och som gäller rättigheter som tryggas i grundlagen. Sådana bestämmelser är de som gäller behandling och lagföring av överförda personer samt deras rättegång. Avtalsbestämmelserna i fråga är förenade med hur vissa i 2 kap. i grundlagen definierade rättigheter fullföljs. De gäller särskilt rätten till liv, personlig frihet och integritet (GL 7 §), rörelsefrihet (GL 9 §), den straffrättsliga legalitetsprincipen (GL 8 §) och bestämmelser om rättsskydd och rättegångsförfarande (GL 21 §).

Tredje länder, i vilkas lagstiftning dödsstraff inte ingår och för vilkas del de nödvändiga bestämmelserna för att säkerställa säkerheten och en mänsklig behandling för de överförda personerna även i övrigt har inkluderats i avtalen utgör i princip inte något problem med tanke på 9 § 4 mom. i grundlagen. I det osannolika scenariet att ett sådant tredje land återinför dödsstraffet i sin lagstiftning, kan Europeiska unionen sluta tillämpa avtalet och säga upp det.

Avtalen med tredje länder är problematiska ur grundlagssynpunkt om det enligt lagstiftningen i det land som är avtalspart är möjligt att döma den överförda personen till dödsstraff. Grundlagsutskottet menar att redan möjligheten att någon på finskt territorium döms till dödsstraff står i strid med det entydiga och kategoriska förbudet i grundlagen mot dödsstraff. Samtycke till en begäran om utlämning kräver enligt utskottets ställningstagande adekvata garantier för att dödsstraff inte döms ut. Att straffet inte verkställs räcker enligt utskottet inte till för att undanröja hindren för utlämning i grundlagen i det fall att en person begärs utlämnad för rättegång (GrUU 5/2007 rd).

Särskilt i samband med avtalet mellan Europeiska unionen och Kenya (U 72/2008 rd, kompletterande skrivelse 25.2.2009) har

riksdagen behandlat frågan om tillfredsställande garantier. Då ansågs det problematiskt att dödsstraff enligt Kenyas gällande lagstiftning är möjligt och att det i avtalet inte förbjöds att en överförd person döms till döden. Enligt avtalet verkställs dödsstraff inte och Kenya vidtar åtgärder i enlighet med sin lagstiftning för att säkerställa att ett eventuellt dödsstraff omvandlas till frihetsstraff. Som resultat av behandlingen och med hänsyn till bestämmelsen i 9 § 4 mom. i grundlagen blev slutsatsen att Finland i samband med beslutet om att underteckna avtalet lämnade en ensidig förklaring till rådets protokoll, enligt vilken "Finland erinrar om att det under alla omständigheter motsätter sig dödsstraff utan reservationer. Finland förklarar att det utifrån skriftväxlingen mellan Europeiska unionen och Kenya inte kan överföra personer, såvida inte Kenya bilateralt ställer tillräckliga rättsliga garantier för att dödsstraff inte utdöms för överförda personer." (U 72/2008 rd, kompletterande skrivelse 25.2.2009).

Vid tillämpning av den föreslagna lagen om överföringsförfarande bör utöver rättsskyddsaspekterna kring förundersökning och rättegång även särskilt uppmärksammas huruvida den mottagande staten följer de internationellt antagna kraven på behandlingen av fångar och på förhållandena i fängelset.

Det är meningen att i 3 § i lagen om överföringsförfarandet föreskriva om att, såvida förundersökning inte inleds, på överföringen av en misstänkt för brottsrannsakn och lagföring ska tillämpas vad som bestäms i För-
enta nationernas säkerhetsråds resolution och Europeiska unionens gemensamma åtgärd enligt föreslagna 1 § och i de övriga insatsregler som Europeiska unionen har antagit med stöd av dem. I samma paragraf föreskrivs emellertid också att en gripen person som befinner sig på ett fartyg under finsk flagg inte får överföras till en stat där den gripne kan dömas till dödsstraff eller riskera att utsättas för tortyr eller annan behandling som kränker människovärdet. När Finland meddelar operationshögkvarteret att det inte kommer att utöva straffrättslig jurisdiktion avseende gripna ska Finland således i förekommande fall även meddela högkvarteret att en misstänkt person som hålls gripen på ett fartyg under finsk flagg inte får överföras

utan tillfredsställande garantier om att den berörda personen inte kommer att dömas till döden. Beslutet om huruvida det finns behov av ett meddelande av detta slag skulle fattas från fall till fall, beaktande lagstiftningen i det tredje landet i fråga samt bestämmelserna i avtalet mellan EU och detta tredje land om villkoren för överföring.

Fattar Finland beslut om att delta i insats Atalanta med ett eget fartyg, meddelar Finland i samband med beslutet om deltagandet EU att misstänkta personer som hålls gripna på fartyg under finsk flagg inte får överföras till ett land, vars lagstiftning möjliggör dödsstraff, såvida inte detta land ger tillfredsställande garantier om att de som ska överföras inte kommer att dömas till döden.

Enligt 79 § 3 mom. i grundlagen kan i en lag av särskilda skäl anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning. I beredningen av beslutet om deltagande har det förutsatts att tillräckliga rättsliga förfa-

randen för överföring av misstänkta för rättegång skapas innan beslutet om att skicka ett fartyg till området kan fattas. Beslutsfattarna ska alltså med tillräcklig noggrannhet ha kunskap om de rättsliga förfarandena. Avsikten är att tidpunkten för ikraftträdande av lagen ska föreskrivas endast om de rättsliga förutsättningarna för beslutsfattandet föreligger och om det beslutas att ett fartyg skickas till området. Dessa faktorer utgör enligt regeringens åsikt ett sådant särskilt skäl som avses i 79 § 3 mom. i grundlagen.

Med anledning av det ovan anförda anser regeringen att lagförslaget inte innehåller bestämmelser som står i strid med grundlagen och att det kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag för godkännande:

Lag

om handläggningen av brottmål som gäller personer som i samband med Europeiska unionens militära krishanteringsinsats EUNAVFOR Atalanta misstänks för sjöröveri eller väpnat rån

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på förfarandet när en person som gripits misstänkt för sjöröveri eller väpnat rån i samband med Europeiska unionens militära krishanteringsinsats EUNAVFOR Atalanta, nedan *insatsen*, befinner sig på ett fartyg under finsk flagg eller när Finland i något annat fall tillfrågas om önskan att utöva straffrättslig jurisdiktion.

Med sjöröveri avses de brott som anges i 1 § 12 punkten i förordningen om tillämpningen av 1 kap. 7 § strafflagen (627/1996). Med väpnat rån avses handlingar som motsvarar dessa brott i den omfattning som För-
enta nationernas säkerhetsråds resolution 1816(2008) och rådets gemensamma åtgärd om Europeiska unionens militära insats 2008/851/Gusp tillåter staten att agera för att förhindra sjöröveri.

2 §

Inledande av förundersökning

Förundersökning ska inledas, om det finns skäl att misstänka att ett brott enligt 1 § har begåtts och finsk lag enligt 1 kap. 2–6 § i strafflagen (39/1889) tillämpas på brottet. En ytterligare förutsättning är att det av skäl som gäller utredningen och för att straffansvaret ska förverkligas är ändamålsenligt med en förundersökning. Förundersökningsledaren fattar beslutet om förundersökning efter att först ha inhämtat riksåklagarens bedömning av om ett åtalsförordnande kommer att ges i målet.

I handläggningen av brottmål tillämpas i övrigt vad som bestäms i förundersökningslagen (449/1987) eller någon annanstans i lag.

3 §

Beslut om att inte utöva straffrättslig jurisdiktion

Inleds förundersökning inte, tillämpas på överföringen av misstänkta för brottsrannsakning och lagföring vad som bestäms i Förenta nationernas säkerhetsråds resolution och i den gemensamma åtgärden enligt 1 § och i de regler som med stöd av dem har antagits för Europeiska unionens insats. En gripen

person som befinner sig på ett fartyg under finsk flagg får emellertid inte överföras till en stat där den berörda personen kan dömas till dödsstraff eller riskera tortyr eller annan behandling som kränker människovärdet.

4 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 3 september 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesministerns ställföreträdare,
Statsminister *Mari Kiviniemi*